

BOMPENGEAVTALE
mellom
STATENS VEGVESEN
og
HORDALAND FYLKESKOMMUNE
(E134 Stordalstunnelen)

1. Innledning

1.1 Grunnlag

Stortinget har med grunnlag i veglovens § 27 samtykket i at utbygging av E134 Stordalstunnelen i Etne kommune, heretter kalt Utbyggingen, skal delfinansieres ved bompenger, jf. Prop.156 S (2012-2013), Innst. 434 S (2012-2013) og vedtak i Stortinget 18. juni 2013.

Utbyggingen og finansieringen omfatter de prosjekter og tiltak som er beskrevet i den aktuelle stortingsproposisjon og komiteinnstilling og som er vedtatt av Stortinget, jf. punkt 2.1, og eventuelle endringer som senere måtte bli forelagt og vedtatt av Stortinget vedrørende Utbyggingen.

1.2 Statens vegvesens ansvar og oppgaver

Statens vegvesen Region vest er byggherre og har ansvaret for gjennomføring av Utbyggingen.

Byggherrefunksjonen omfatter bl.a. ansvaret for planlegging, prosjektering, grunnerverv, valg av kontraktstype og entrepriseform, byggeledelse og kontroll av anleggsdriften, regnskaps- og økonomifunksjonen i anleggstiden.

1.3 Hordaland fylkeskommunes oppgaver og rettigheter

Hordaland fylkeskommune er bompengeselskap og skal stå for delfinansiering av Utbyggingen i samråd med Statens vegvesen, og etter de retningslinjer som Staten til enhver tid gir. Under de samme forutsetninger administrerer Hordaland fylkeskommune bompengeneinnkrevingen, forvalter bompengemidlene og anvender disse slik det framgår av denne avtale.

De investeringer og kostnader som Hordaland fylkeskommune som bompengeselskap skal finansiere, jf. avtalens punkt 2, tillates dekket gjennom innkrevde bompenger. Hordaland fylkeskommune gis tillatelse til å pantsette retten til å innkreve bompenger.

Retten til å innkreve bompenger opphører når Hordaland fylkeskommune har oppfylt sine forpliktelser i henhold til punkt 2, har tilstrekkelig med midler til å nedbetale gjeld

med påløpte renter, til å betale nødvendige kostnader ved avvikling av innkrevingen inklusive tilbakebetaling av brikkedepositum.

2. Kostnadsansvar

2.1 Utbyggingskostnader - bompengandelen

Styringsrammen for prosjektet er 426 mill. kr i 2013-prisnivå og kostnadsrammen 468 mill. kr i 2013-prisnivå. Av kostnadene på 426 mill. kr skal 196 mill. kr. eller 46 pst. bompengefinansieres. Opprinnelig kostnadsoverslag er i 2011-prisnivå med en styringsramme på 405 mill. kr og en kostnadsramme på 445 mill. kr.

En nærmere beskrivelse av hva Utbyggingen omfatter med kostnadsoverslag er gitt i vedlegg til avtalen. Dersom Stortinget etter at denne avtale er underskrevet vedtar endringer i omfanget av eller betingelsene for Utbyggingen, skal dette tilføyes i vedlegget.

2.2 Utbyggingskostnadenes omfang

Kostnadene for Utbyggingen inkluderer utgifter til planlegging og prosjektering, anleggskostnader inklusive byggeledelse og kontroll erstatninger for anleggsskader, grunnervervskostnader, kostnader i forbindelse med naborettslige erstatningskrav som reises innen endelig kostnadsoversikt for bompengeprojektet samt kostnader ved etablering av innkrevningssystemet, herunder bomstasjoner.

Som anleggskostnader regnes også eventuelle etterbetalinger til entreprenørene som følge av rettssaker eller forlik og utgifter til utbedring av skader i reklamasjonstiden som ikke dekkes av entreprenør, men som likevel er å betrakte som anleggskostnader.

2.3 Andre kostnader

Hordaland fylkeskommune finansierer utover sin andel av punkt 2.1 også renter på egne lån, egne administrasjonsutgifter og utgifter til innkreving av bompenge, herunder vedlikehold og drift av innkrevningssystem og bomstasjoner. Hordaland fylkeskommune finansierer også eventuelle endringer i og utskiftninger av innkrevningssystemet, samt alle kostnader med fjerning av innkrevingsutstyret og istandsetting av vegen ved utløpet av bompengeperioden.

2.4 Prisstigning i byggetiden

Hordaland fylkeskommune finansierer også eventuell prisstigning i byggetiden tilsvarende sin andel av anleggskostnadene, jf. punkt 2.1. Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks for veganlegg legges til grunn.

2.5 Kostnadsøkninger utover kostnadsoverslag

Eventuell kostnadsøkning utover prisstigning opp til kostnadsrammen på 468 mill. 2013-kr, jf. punktene 2.1 og 2.4, skal dekkes av Hordaland fylkeskommune og Staten i forhold til partenes andel av finansieringen. Kostnadsøkninger utover dette skal i sin helhet dekkes av Staten.

Som kostnadsøkning regnes alle kostnadsøkninger unntatt de som følger av krav om endring av trasé og standard stilt av lokale myndigheter, bedrifter o.l., og som disse er villige til å finansiere.

Ved forsering av anlegget dekkes eventuelle merkostnader av Hordaland fylkeskommune, såfremt ikke merkostnadene overstiger Selskapets innsparte byggelånsrenter.

2.6 Kostnadsbesparelser i forhold til kostnadsoverslag

Dersom kostnadene for Utbyggingen, jf punkt 2.1, blir lavere enn forutsatt, skal en besparelse på inntil 10 pst. fordeles mellom Staten og Hordaland fylkeskommune i forhold til partenes andel av finansieringen. Kostnadsbesparelse på mer enn 10 pst. tilfaller Staten.

2.7 Frist for endelig kostnadsoversikt

Innen ett år etter åpning for trafikk skal det være klarlagt hvilke midler Statens vegvesen vil rekvirere fra Selskapet til rest- og etterarbeider. Unntatt fra denne regel er:

- a) utgifter som følge av rettslig avgjørelse,
- b) utgifter som følge av offentlige krav om etterberegning av skatter og avgifter,
- c) forlik eller avtaler som vedrører grunnverv og/eller anleggsutgiftene som definert i punkt 2.2.

Statens vegvesen plikter imidlertid å gi en oversikt over verserende og aktuelle tvister som Statens vegvesen har kjennskap til ett år etter åpning av anlegget.

Eventuelle endringer i og utskiftninger av innkrevningssystemet er ikke definert som restarbeider/etterarbeider, og skal finansieres av Hordaland fylkeskommune.

2.8 Overskytende midler

Ved opphør av innkrevningen, jf. punkt 1.3, stilles overskytende midler til rådighet for Statens vegvesen. Slike midler skal disponeres til riksveganlegg i det området bompengene er innkrevd, etter forslag fra regionvegkontoret og vedtak av fylkespolitiske myndigheter.

3. Bompengeneinnkreving

3.1 Betingelser for bompengesystemet

Hordaland fylkeskommune er gitt tillatelse til parallellinnkreving og etterskuddsinnkreving av bompenger fra den dato anlegget åpner for trafikk. Innkrevingen skal foretas i eksisterende bomstasjon ved Eljarvik, jf. Prop. 156 S (2012-2013).

3.2 Bompengeperiodens lengde

Avtalens utgangspunkt er at bompengeperioden skal være maksimalt 15 år fra den tid innkrevingen til prosjektet E134 Stordalstunnelen blir satt i gang. Dersom det etter at innkrevingen er igangsatt viser seg at den økonomiske situasjonen gjør det nødvendig, kan bompengeperioden etter søknad til Vegdirektoratet forlenges med inntil 5 år.

3.3 Takstsystem

Endelig forslag til takst- og rabattsystem skal forelegges Vegdirektoratet for godkjenning i god tid før planlagt start av innkreving.

Bompengetakstene skal kunne justeres ut fra endringer i Statistisk sentralbyrås konsumprisindeks . Hvis Selskapets økonomiske situasjon gjør det nødvendig, kan takstnivået etter søknad økes reelt med inntil 20 prosent utover det takstnivået som var forutsatt ved stortingsbehandlingen.

Nærmere regler for behandling av endringer i takstsystemet er gitt i takstretningslinjene.

3.4 Tilleggsavgift for unnlatt betaling

Hordaland fylkeskommune plikter å ilegge tilleggsavgift for unnlatt betaling av bompengavgift etter gjeldende retningslinjer.

4. Statens vegvesens ansvar

4.1 Åpningstidspunkt

Statens vegvesen har ansvaret for at bompengeneinnkreving kan igangsettes. Nøyaktig tidspunkt for start av innkrevingen må avtales mellom Statens vegvesen og Hordaland fylkeskommune så snart fylkeskommunen er kjent med endelig nedbetalingstidspunkt for eksisterende innkreving til prosjektet Rullestadiusvet m.m. Oppstart av innkrevingen må annonseres 4 – 6 uker på forhånd.

Statens vegvesen har ansvaret for at vegen blir åpnet for trafikk. Åpning av vegen er planlagt i 2016.

4.2 Innkrevningssystem

Statens vegvesen har hovedansvar for valg, innkjøp og etablering av innkrevningssystem. Statens vegvesen skal rådføre seg med Selskapet ved valg av innkrevningssystem.

Statens vegvesen skal være eier av innkrevingsutstyret. Dersom deler av innkrevningssystemet ved bompengerperiodens slutt skal benyttes i et annet bompengerprosjekt eller til andre formål, skal en eventuell salgsverdi av utstyret likevel inngå i og disponeres på lik linje med Selskapets øvrige restmidler, jf. punkt 2.8.

Som tillegg til denne avtale skal det opprettes en egen avtale om drift av innkrevningssystemet, jf. punkt 5.2.

Statens vegvesen er ansvarlig for at innkrevningssystemet er i driftsklar stand før innkreving igangsettes. Dersom det ved avtalt igangsettingstidspunkt, jf. punkt 4.1 og driftsavtalen, eller i perioden fram til Selskapets overtagelse av vedlikeholdsansvaret, jf. driftsavtalen, foreligger eller oppstår alvorlige feil eller mangler ved innkrevningssystemet, slik at start på innkrevingen må utsettes eller at inntektene blir redusert på grunn av feilene, skal Staten dekke Selskapets kostnader, jf. punkt 4.5, inntil innkrevingsutstyret fungerer tilfredsstillende.

4.3 Drifts- og vedlikeholdsansvar for veganlegget

Statens vegvesen har ansvar for drift og vedlikehold av det veganlegget Utbyggingen omfatter.

4.4 Ansvar ved stenging av veg i innkrevingsperioden

Hordaland fylkeskommune bærer i utgangspunktet risikoen for opphold i innkrevingen som følge av normalt påregnelig vedlikehold, men kan kreve inntektstapet dekket ved stengning ut over 14 dager pr. kalenderår.

Drifts- og vedlikeholdsansvaret gir på vanlig måte Statens vegvesen rett til å stenge vegen etter behov. Stengningen skal normalt først kunne skje etter 10 dagers varsel overfor Hordaland fylkeskommune, men kan gjøres uten varsel når rask stengning er nødvendig for å avverge skade.

Staten skal holde Hordaland fylkeskommune økonomisk skadesløs dersom bompengerinnkrevingen permanent blir beskåret eller fullt ut umuliggjort som følge av fysisk skade på vegen.

4.5 Dekning av Hordaland fylkeskommunes kostnader ved inntektsbortfall

Hordaland fylkeskommunes krav kan bare knyttes opp til bortfall av inntekter på grunn av årsakene:

- a) forsinket åpning av veg, jf. punkt 4.1,
- b) forsinket ferdigstillelse av innkrevningssystemet, jf. punkt 4.2,
- c) permanent stengning av veg, jf. punkt 4.4.

Statens ansvar ved inntektsbortfall som ikke er permanent, omfatter bare Hordaland fylkeskommunes rente- og administrasjonskostnader.

Hordaland fylkeskommune skal hurtigst mulig og senest innen 3 måneder etter slikt inntektsbortfall ta opp spørsmålet om dekning av Hordaland fylkeskommunes kostnader med Statens vegvesen. Overføring av midler fra Staten til Hordaland fylkeskommune skal skje senest i løpet av kalenderåret etter at Hordaland fylkeskommune har satt fram krav om dekning av kostnadene, og skal også omfatte rentekostnader for perioden fra inntektsbortfallet til overføring av midler.

Dersom innkrevingen blir permanent beskåret eller umuliggjort som følge av skade på vegen, må tidspunkt for overføring av midler avtales spesielt.

4.6 Ajourhold av avtalegrunnlag

Regionvegkontoret er ansvarlig for at vedleggene til denne avtale ajourholdes som følge av nye vedtak i Storting, fylkesting eller kommunestyre, tilleggsavtaler mellom Hordaland fylkeskommune og Statens vegvesen eller andre forhold som påvirker avtalen. Kopier av nye vedlegg skal sendes Hordaland fylkeskommune og Vegdirektoratet.

4.7 Rekvisisjonsplan

Ved inngåelse av avtalen skal det foreligge en foreløpig rekvisisjons- og betalingsplan. Endelig fordeling av statlige midler og bompengemidler gjennom utbyggingsperioden fastlegges av de kostnadsrammer som legges til grunn i statlige langtidsplaner og i de årlige riksvegbudsjetter. De årlige beløp som skal bevilges/tas ut som bompenger omtales i statlige langtidsplaner (Nasjonal transportplans påfølgende handlingsprogram) og årlige riksvegbudsjetter.

Hordaland fylkeskommune skal ha uttalerett til regionvegkontorets årlige forslag til riksvegbudsjett for Utbyggingen. Etter at Stortinget har vedtatt riksvegbudsjettet, skal Hordaland fylkeskommune og regionvegkontoret hvert år utarbeide en rekvisisjonsplan.

Etter at Hordaland fylkeskommune har overtatt ansvar for innkrevingen, skal det minst en gang pr. år utarbeides en rekvisisjonsplan for de midler Statens vegvesen kan rekvirere i henhold til driftsavtalen.

5. Hordaland fylkeskommunes oppgaver

5.1 Hordaland fylkeskommunes plikter for overføring av midler.

Hordaland fylkeskommune plikter å overføre midler etter rekvisisjon fra Statens vegvesen innen angitt frist. Overføring skal skje uten opphold, og uten dokumentasjon av behovet for overføring av midlene. Statens vegvesen skal likevel påse at overføring og anvendelse av midler så vidt mulig faller sammen i tid. Rekvisisjon skal sendes Hordaland fylkeskommune senest 14 dager før frist for overføring av midler.

5.2 Administrasjon og drift av innkrevningssystemet

Hordaland fylkeskommune skal ha ansvaret for administrasjon, drift og vedlikehold av innkrevningssystemet i bompengeperioden. Hordaland fylkeskommune skal være med i arbeidet med å gjøre innkrevningssystemet driftsklart, jf. punkt 4.2, og plikter så raskt som mulig å sette seg inn i bruken av innkrevningssystemet.

Administrasjonen av bompengeneinnkrevingen skal gi minst mulig ulemper for trafikantene, høyest mulig inntjeningssevne og lavest mulig administrasjons- og innkrevningskostnader.

5.3 Annen virksomhet

Hordaland fylkeskommune skal ikke som bompengeselskap engasjere seg i tiltak som ikke har direkte sammenheng med innkreving av bompenger eller betjening av bompengegjeld. Hordaland fylkeskommune skal ikke som bompengeselskap engasjere seg i eller pådra seg utgifter knyttet til byggherre-/byggeledelsesfunksjonen.

Informasjon fra Hordaland fylkeskommune som bompengeselskap til allmennheten skal begrenses til takst- og rabattsystemet, samt informasjon om innkrevingen av bompenger. Det er ikke tillatt å belaste trafikantene med utgifter til markedsføring av prosjektet, f. eks. i den hensikt å få flest mulig til å benytte vegen. Det er Statens vegvesen som er ansvarlig for å forestå og å finansiere informasjon og orientering om et riksveganlegg.

Hordaland fylkeskommune kan etter søknad til Vegdirektoratet gis tillatelse til å inngå avtale med andre bompengeselskaper om kjøp og/eller salg av administrative tjenester tilknyttet bompengeneinnkreving på offentlig veg.

Hordaland fylkeskommune skal ikke inngå avtaler med andre bompengeselskaper eller andre typer selskap om noen form for tjenester knyttet til annen bruk av elektroniske brikker eller andre former for betalingskort for bompenger, enn betaling for passering av bompengestasjoner på offentlig veg.

6. Krav til Hordaland fylkeskommune som bompengeselskap

6.1 Plassering av selskapets midler – garanti

Hordaland fylkeskommune skal forvalte innkasserte bompenger og gjeld på best mulig måte i samsvar med avtalens innhold.

Bompengemidler skal kun plasseres i bankinnskudd og/eller papirer som er utstedt eller garantert av stat, kommuner eller fylker, dersom ikke Samferdselsdepartementet bestemmer noe annet. Det gis ikke anledning til aksjekjøp.

6.2 Låneavtaler

Hordaland fylkeskommune skal påse at låneavtaler reforhandles der det er mulig, når markedsforholdene tilsier billigere finansiering.

6.3 Ansvar for kostnader fra før Stortingsbehandlingen

Eventuelle utgifter Hordaland fylkeskommune har pådratt seg før Stortingsbehandling av Utbyggingen, tillates ikke dekket med bompenger. Eventuell gjeld som er pådratt før dette tidspunkt, skal være innfridd før avtalen underskrives.

6.4 Forsikringer

Hordaland fylkeskommune gis anledning til å tegne forsikring knyttet til arbeidsgivers ansvar i henhold til skadeerstatningsloven av 13. juni 1969 nr. 26, og til å forsikre utstyr som eies eller leies, jf. driftsavtalen.

Det skal ikke tegnes forsikring mot forhold som er Statens vegvesens ansvar etter punkt 1.2 og 4.3, inklusive eksempelvis naboansvar og vanlig erstatningsansvar m.v. Det skal heller ikke tegnes forsikring mot inntektsreduksjon som følge av skade på innkrevingsutstyr eller stenging av veg.

Kostnadene til forsikring betraktes som administrasjonskostnader og belastes bompengennekningen.

6.5 Krav til regnskap

Regnskap skal føres i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Det skal klart framgå av regnskapet hvor stort beløp som hvert år er utbetalt til Statens vegvesen.

6.6 Årsberetning og andre oppgaver

Hordaland fylkeskommune skal sende regnskap med årsberetning og andre oppgaver til regionvegkontoret i henhold til Vegdirektoratets nærmere bestemmelser. Riksrevisjonen og Statens vegvesen skal ha rett til innsyn i Hordaland fylkeskommunes budsjetter og regnskaper, og har rett til å innkreve de opplysninger en finner påkrevet for sin kontroll.

7. **Kontakt Hordaland fylkeskommune som bompengeselskap - Statens vegvesen**

All kontakt med Statens vegvesen skal gå gjennom regionvegkontoret, dersom ikke annet er eller blir bestemt. Ved eventuell direkte kontakt mellom Vegdirektoratet og Selskapet, skal alltid regionvegkontoret holdes orientert.

For planleggings- og byggeperioden plikter Statens vegvesen å opprette en kontaktgruppe bestående av representanter fra regionvegkontoret og Hordaland fylkeskommune. Formålet med kontaktgruppen er av informerende art, og den skal minst møtes en gang pr. år, jf. også punkt 5.1. Regionvegkontoret kaller inn til og skriver referat fra møter i kontaktgruppen. Referatet sendes Vegdirektoratet til orientering.

Regionvegkontoret skal i byggeperioden minst en gang i måneden sende rapport om framdriften i utbyggingen. Avvik i forhold til den forutsatte økonomiske framdriftsplan skal alltid rapporteres.

I driftsperioden skal det minst en gang pr. år være et møte mellom Hordaland fylkeskommune og regionvegkontoret, hvor blant annet behov for vedlikeholdstiltak for innkrevingsutstyret og finansiering av dette drøftes.

8. **Revidering av avtalen**

Dersom Statens vegvesen og Hordaland fylkeskommune senere blir enige om å endre betingelser i denne avtale, skal det utarbeides en tilleggsavtale.

9. **Oppsigelse av avtale**

Avtalen er inngått for perioden fram til innkreving av bompenger skal opphøre, og kan ikke sies opp av partene i andre tilfeller enn ved vesentlig mislighold, ved illojal opptreden eller dersom partene er enige om at avtalen skal sies opp.

Som vesentlig mislighold regnes at Hordaland fylkeskommune ikke kan eller vil etterkomme instruksjoner og pålegg fra Statens vegvesen, herunder at fylkeskommunen ikke etterkommer Statens vegvesens rekvisisjon av midler etter punkt 5.1. Vesentlig mislighold foreligger uansett avvikets omfang dersom Hordaland fylkeskommune uten begrunnet opphold ikke avhjelper forholdet når dette blir påpekt.

Oslo, 3.1.2014

Statens vegvesen
Vegdirektoratet

Bergen 16/12.13

Hordaland fylkeskommune

Vedlegg: Vedtak og offentlig saksbehandling